

НОВІ ФОРМИ КОМУНІКАЦІЇ В ЕПОХУ МЕТАМОДЕРНА

Зражевська Н. І.

*доктор наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри міжнародної журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Актуальність. Нові форми комунікації формуються в залежності від актуального культурного дискурсу, який, в свою чергу, нерозривно пов'язаний з розвитком нових технологій. Наприклад, постмодерн як стан культури і постмодернізм як теорія сформувалась в епоху телебачення, а сучасна культура, яку називають метамодерн – в епоху цифрових медіа. Проблема полягає в тому, що ми не до кінця розуміємо, як нові технології змінили комунікацію, як вони вплинули на нові медіа і культуру загалом.

З точки зору філософів і культурологів метамодерн – це новий тип культури, який слідує за постмодерном. Метамодернізм – це філософський та культурний напрям, який описує перехід від постмодернізму до нового епохального періоду.

Концепція метамодерну була запропонована філософами Робін ван ден Аккерен та Тімотеус Вермьолен. Термін широко досліджується в галузі культурології, соціології, філософії, мистецтвознавства, а також в контексті комунікації і медіа-студій. Провідні науковці, які досліджують метамодернізм у контексті комунікації: Марк Фішер, Ханзі Фрайнахт, Дмитро Дроздовський тощо.

Комунікація в епоху метамодерну має декілька характеристик:

Метамодернізм можна описати як рухомий стан і за межами іронії та щирості, наївності та усвідомленості, релятивізму та істини, між оптимізмом та сумнівом, у пошуках множинності непорівнянних та невловимих горизонтів.

Метамодерн сприяє суб'єктивності сприйняття та реалістичного розуміння світу. Погляд на світ як неоднозначний і складний. Метамодерністи також прагнуть більш глибокого розуміння культурних традицій та їх значень, але також вміють адаптуватися до нових умов та технологій.

Метамодерн – це нова щирість, яка базується на екстремальній чесності. Саме тому такою популярністю сьогодні користуються блогери з їхнім життям як на долоні. Люди більше не соромляться свого минулого й негативного досвіду, менше бояться робити помилки.

Адже правильної відповіді під час нестабільності просто не існує. Звісно, метамодерн, впливаючи на образ мислення людей, змінює і комунікацію [2].

В Маніфесті метамодернізму [3] є думка про те, що нові технології дають можливість одночасного сприйняття та розігрування подій з безлічі позицій. Нові електронні мережі сприяють демократизації історії, висвітленню розвилку, вздовж яких її грандіозна розповідь може мандрувати тут і зараз.

В епоху метамодернізму з'явилися нові форми комунікації, які раніше не були доступні. Це включає соціальні мережі, відеоблоги, стрімінг та інші.

Комунікація у метамодернізмі стає не тільки засобом спілкування, а й інструментом розвитку, люди використовують соціальні мережі та інші форми комунікації, щоб обмінюватися знаннями та досвідом та вчитися новому.

У метамодернізмі комунікація також відіграє важливу роль у самовираженні людини. Вона стає все більш різноманітною та багатогранною. Метамодерна комунікація націлена на побудову співробітництва та спільної роботи між людьми, орієнтованих на спільні цінності та цілі.

Ще один тип комунікації, запропонований метамодернізмом, – це комунікація, заснована на глибокому розумінні один одного та повазі до відмінностей. Цей тип комунікації націлений на встановлення глибокої довіри та поваги до індивідуальної унікальності кожної людини.

Метамодерністи також пропонують новий тип комунікації на основі емпатії та співчуття. Метамодернізм у масових комунікаціях проявляється через використання нових форматів та технологій, які дозволяють більш ефективно передавати інформацію та взаємодіяти з аудиторією.

Соціальні мережі в контексті світовідчуття метамодернізму можуть бути використані для створення глибоких зв'язків між людьми, що ґрунтуються на довірі та повазі. Інший приклад метамодернізму в масових комунікаціях – використання нових форматів контенту, таких як подкасти, відео-блоги і стрімінгові сервіси. Ці формати дозволяють передавати інформацію більш ефективно і можуть бути використані для створення глибокого діалогу між авторами контенту та їхньою аудиторією.

Також метамодернізм у масових комунікаціях проявляється через використання нових технологій, таких як штучний інтелект та блокчейн. Ці технології можуть бути використані для створення нових форм

комунікації, що ґрунтуються на довірі та співпраці, і можуть допомогти зміцнити глибокі зв'язки між людьми.

Метамодернізм як рух не має чітко визначених жанрів, але існують жанри, які можна розглядати як відбивають його ідеї та характеристики.

Наприклад, одним із нових жанрів, що виникають у метамодернізмі, є «трансмедіа» або «мультиплатформний» контент.

Ще один приклад – це «меметичний» контент, який є гумористичні зображення, відео або тексти, які швидко поширюються в соціальних мережах і стають частиною загальної культурної поінформованості. Меми часто використовуються для вираження складних ідей та концепцій у легкій та доступній формі.

Також можна відзначити виникнення жанру «постправди», який є сумішшю фактів і думок, які складно відрізнити один від одного. Цей жанр часто використовується для передачі інформації про складні та спірні теми, але також може бути використаний для маніпуляції думками та переконаннями аудиторії.

Загалом, метамодерному контенту властиве використання кількох форматів та жанрів у рамках одного твору, а також орієнтація на співпрацю та спільну роботу авторів та аудиторії.

В журналістиці особливого й цілком заслуженого розголосу набув роман-репортаж ,наприклад, репортаж американського військового кореспондента Сергія Лойка про героїчну оборону Донецького аеропорту у 2014–2015 роках [4].

Нові медіа, наприклад, YouTube канал, Нефлікс, Тік Ток розвинули жанри, що виступають альтернативою офіційним медіа: відверті інтерв'ю, повсякденна історія стрімів, герої кіно, коміксів, мультфільмів можуть бути прикладами трансформації комунікацій, що побудовані на принципах метамодернізму: Нова відвертість – бути собою, бути зі світом «по-чесному» – відео інтерв'ю. Більше немає жодної стабільності – метамодерн – це постійне коливання, від ствердження істини і героїки до заперечення і розгубленості, героєм може бути кожен, немає жодних універсальних рецептів, життя поза нормою, будь-яка проблема – це можливість, більше жодних «обнулень» минулого [1].

Прикладами таких медіа є серіал – «Кінг Боджек», в музиці Childish Gambino – This is America, в кіно – останній JOKER + Саша Барон Коен та «Борат 2».

Тенденції метамодерну можна побачити у різних журналістських жанрах, включаючи: Репортажі: метамодернізм підкреслює суб'єктивність сприйняття та оцінки фактів, що може призводити до нових форм репортажу, в яких журналісти відкривають свій внутрішній світ

та переживання. Інтерв'ю: метамодернізм ставить питання, як ми сприймаємо світ і одне одного, і тому нові форми інтерв'ю можуть стати відображенням цієї тенденції. Коментарі: метамодерн наголошує на невизначеності та багатозначності сучасного життя, що може призводити до створення нових форм коментарів, в яких автори шукатимуть нові способи опису та інтерпретації подій. Есе: метамодернізм також підкреслює невизначеність та багатозначність, і тому жанр есе може стати особливо популярним для вираження ідей та думок у цьому контексті.

Інфографіка: цифрові технології та нові форми візуалізації інформації дозволяють створювати більш інтерактивні та динамічні інфографіки, які можуть відображати нові ідеї та тенденції метамодернізму.

Загалом метамодерн є досить широким і різноманітним явищем, яке може виявлятися у різних формах комунікації і в різних жанрах журналістики.

Література:

1. Ємченко Н. Метамодерн на пальцях. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OXetQQJ7p1g&t=399s>

2. Кравченко В. Ділові комунікації – 2021: як розмовляти в епоху метамодерну. URL: <https://www.youtube.com/@user-tb7en1et51>.

3. Манифест метамодернізму. URL: <https://thesyncretictimes.wordpress.com/2016/02/22/metamodernist-manifesto-ukrainian/>

4. Пахаренко В. Метамодернізм як мистецький напрям. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728820/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BC.%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC.pdf>